

Fikret Adil

Garip Bir Tesadüf

*Vakit'*teki Hikâyeler

Derleyen: Seval Şahin, Esin Hamamcı

Öykü

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
Uyku Hafız İsviçre Masalı.....	11
Bir Hikâyenin Hikâyesi.....	14
Dostluk, Aşk, Ölüm.....	17
Rahatsız Adam.....	20
Katil.....	24
Maşen Öntel.....	28
Esrarkeşin İki Ölümü.....	32
Yabancı.....	37
Annem.....	42
Ebülhevl.....	46
Garip Bir Tesadüf.....	49
Fütürist.....	53
Kalbini Satan Adam.....	56
Bana Ne!.....	58
Kari Mektubu.....	61
Makyaj.....	64
Karşılıklı Hikâye.....	68
Müphem Hikâye.....	71
Korku.....	75
Bir Yaz Gününün Melankolisi.....	79
Bu Olmaz.....	83
Hayat Bu.....	86
Çiftlikte Bir Gün.....	88

Benlik ve Bir Benlik	91
Bir Sır	96
İki Cambaz	99
Eller	103
“Yeşil Elma” Barı	109
Havva	115
Komşular	119
Ne Günlere Kaldık	124
Beş Sene Sonra	128
İlk Roman	132
Turneden Dönüş	136
Medyum	141
Halis Aşk	145
İkinci Tabı	149
Makine Adam	153
9’lar ve 0’lar	157
Pahalı Bir Tablo	161
İş İyi idi Amma	166
Satış Yükseliyor	170
Küçük İlanlar	175
Bir Rüya	178
Sinema Merakı	181
Harp Hatıraları	184
Tesadüfler	184
Aşk Nedir?	188
Şiir ve Sinema	191
Hayat Bir Oyundur	195
Uzanan El	199
Ölünün Mektupları	202
Esrarengiz Profil	205
Ah Minel Aşk	208

El Elden Üstündür	212
Takdir-i Kıymet	215
Bakıcı.....	219
Kuvvetli Deliller	222
Marika	225
Yılbaşı Hediyesi	228
Sanata Hıyanet	231
İki Cambaz.....	234
Zavallı Çocuk	237
Salı mı, Perşembe mi?	241
Hayalindeki Kadın	244
Üstadın İmzası	247
Deli Kim	250
Ne Yapmalı?	253
Dadı.....	257
Açıkgöz Gazeteci	260
Gözümün Nuru.....	263
Kendi Kendine	266
Kendi Kendine (2).....	269
Bir Şoför.....	272
Nisan Balığı.....	275
13. Hayalet	278
Denizaltı Evi	281
Miras	284
Daha Beteri	286
Mantık	289
Ayşe Teyze'nin Şemsiyesi	292
Macera	295
Cenaze	298
Bir Telefon	301

Önsöz

Türkçenin en nevi şahsına münhasır edebiyatçılarından biri Fikret Adil'dir. 1920'li yılların sonundan itibaren başlayan yazı hayatı, kendisine Türkiye'nin ilk kültür-sanat gazetecisi unvanı verilmesini haklı çıkarırcasına günbegün İstanbul'u dolaşarak şehrin her tarafındaki sergileri, sinemaları, tiyatroları izleyerek yazdıkları, yaptığı söyleşileriyle onu İstanbul'un gündelik hayatının önde gelen figürlerinden biri yapar.

Fikret Adil külliyyatının önemli bir bölümü bugün gazete kupürlerinde duruyor. Fikret Adil ismi dışında Fa., Fa, fa. takma isimleriyle yazdığı kurgu ve kurgu dışı eserlerinin büyük bir kısmı henüz gün ışığına çıkarılmadı. Elinizdeki eser, bu külliyyatın küçük de olsa bir tarafına, Fikret Adil'in hikâyelerine ışık tutmayı amaçlıyor. Neredeyse her gün hem hikâye hem yazı hem de söyleşileriyle katkıda bulunduğu *Vakit* gazetesindeki yaklaşık bin hikâyeden yapılan bu seçki, onun hikâye külliyyatının ilk ürünü.

Bu hikâye seçkisinde, Fikret Adil'in farklı konu ve anlatım teknikleri kullandığı hikâyeleri bir araya getirdim. Fikret Adil edebiyatına aşina olan okurlar, onun tiyatrocuları, ressamı, sinemacıları, devrinin edebiyatçıları kurgunun bir parçası haline getirdiğini hatırlayacaklardır. Bu seçkide de bol bol onlara rastlayacaksınız, ancak onların dışında özellikle anlatım tekniğiyle sizleri oldukça şaşırtacak hikâyelerle de karşılaşacaksınız.

Fikret Adil'in hikâyelerinden bir seçki oluşturan bu esere, yazarın Reşat Nuri'ye ithaf ettiği "Garip Bir Tesadüf" adını uygun buldum.

Bu adı onun, edebiyatında başka edebiyatçları da eserine her daim, kimi zaman doğrudan isimlerini anarak kimi zamansa göndermelerle onları hatırlayıp hatırlatarak ilerlediğini, bunun Fikret Adil deyince ilk akla gelen özelliklerinden olduğunu düşündüğüm için verdim. Hikâyeleri yayımlarken imlâ konusunda, gazetede ilk yayımlandığında belirli bir ortaklık uygulanmadığı, zaman zaman bol miktarda yazım yanlışları olduğu için günümüz imlâsını esas aldım ve yazarın üslubunu bozmadan imlâyı güncelledim. Eserleriyle bir tesadüf eseri tanıştığım bu büyük yazarın eserlerinin yayıma hazırlanmasının bir parçası olmaktan çok mutluyum. Bunu mümkün kılan Sel Yayıncılık'a destekleri ve yardımları için çok teşekkür ederim.

Fikret Adil'den daha okuyacak çok şeyimiz var.

Seval Şahin
Temmuz, 2023
Assos

Uyku Hafız İsviçre Masalı

Fatih Camisi müezzini Hafız Ömer çok iyi bir adamdı. Sesi güzeldi fakat bir kusuru vardı ki Evkaf İdaresi'nden ona birçok kereler tevbih olmasına sebep olmuştur: Hafız Ömer uykuyu çok severdi ve ekseri, sabah ezanına yetişemezdi. Mahalleli ona Uyku Hafız ismini takmışlardır.

Uyku Hafız'ın karısı, çocuğu yoktu, caminin muvakkithanesinde yatardı. Çünkü Uyku Hafız aynı zamanda Fatih Camisi'nin muvakkiti idi, zamanının usta saatçilerindendi.

İki gün üst üste sabah ezanını kaçırınca başımam onu çağırdı ve eğer bir daha tekerrür ederse, onu hem müezzinlikten hem de muvakkitlikten atacağını söyledi.

Uyku Hafız korktu. Ahir zamanında sokakta kalacaktı. Ne yap-sın? Muhakkak bu işte şeytanın parmağı vardı! Düşündü ve bir çalar saat yaptı. Bu saatin çaları bir horoz idi. Sabah ezanı vakti gelince horoz ötüyor ve Uyku Hafız'ı uyandırıyordu.

Bir hafta muntazaman sabah ezanının okunduğunu duyan cemaat memnuniyetle hayret ettiler.

Tulumbacı reisi Hurşit Çavuş bile:

“Uyku Hafız,” dedi, “artık uyandın, şükür.”

Sanki nazar değmiş gibi, Uyku Hafız ertesi gün vaktinde uyanmadı. Horoz zemberek boşanana kadar ötmüş, hafızın herhalde kulakları bu sese alışmış olacak ki, duymamıştı.

Tam horoz öterken Uyku Hafız rüyasında şeytanı, evet, bizzat “Hıfsi latenuullahi aleyh”¹ görüyordu. İblis ona gayet güzel bir huri

1 Allah'ın laneti üzerine olsun.

kıyafetinde görünmüş ve peşinden bir hayli sürükleyip koşturduktan sonra billur bir köşke kapatmıştı. Uyku Hafız nefes nefese kapıda bekliyordu. Fakat tuhaf şey, beklerken uykusu gelmiş oracığa yığılıvermişti. Tam dalacağı sırada şiddetle cam vuruldu ve hafız uyandı. Muvakkithanenin camı vuruluyordu.

Hurşit reis:

“Uyku Baba, uyan sabah oldu,” diye bağıırıyordu.

Hafız Ömer kalktı, minareden imamın “esselatü hayrı minen-nevm”² diye sesi geliyordu. Olduğu yerde eridi. Gitti, imamdan son defa af talep etti. İmam iyi bir adamdı, bir hafta muntazaman kalktığını düşünerek onu affetti. O gün Uyku Hafız, horozun yanına şeytanı telmihen bir de yılan ilave etti. Sabah, vakit gelince horoz ötüyor, bitince yılan ısılk çalmaya başlıyor ve onu uyandırıyor.

Artık bir aydan beri Uyku Hafız’ın minareden esselat verdiği duyuluyordu. Hatta herkes onu Hafız Ömer diye çağırmaya, lakabını unutmaya başlamıştı. Hafız Ömer akşamları yatarken bıyık altından gülerek:

“Ey İblis neredesin?” diyordu.

Şeytan bu! Sırasını bekliyordu. Önceleri doğrudan doğruya hücumla kalkan şeytan, Hafız Ömer’in tetik üzerinde olduğunu görünce sistemini değiştirdi ve bizzat Halik gibi ihmal etmeyi münasip gördü.

Filhakika, İblisin kendini artık rahat bıraktığını zanneden Hafız Ömer emniyette uyumaya başladığı ilk akşamın sabahı uyanamamıştı. Sabah olmuş horoz ötmüş, yılan ısılk çalmış, bu garip konser bitmişti. Fakat Hafız Ömer düşündü ve bu sefer garip bir alet icat etti.

Her akşam yatmadan evvel yatağın üstüne, ayaklarının hizasına ağır bir kalas asıyordu. Sabahleyin horoz ötüp, yılan ısılk çalıp da Hafız uykudan uyanmazsa, boşanan zemberek kalasın ipini çekiyor ve kalas Hafız Ömer’in ayaklarına düşüyor, onu can acılarının sıçratarak uyandırıyor.

Zavallı Hafız, kaç kereler sabah ezanına topallayarak gitti.

2 Namaz uykudan hayırlıdır.

Fakat bir müddet sonra Uyku Hafız gene kalkamaz olmuştu. Kalas düşmeden evvel acaba gayriihtiyari ayaklarını mı çeki-yordu, yoksa ayakları nasır bağlamıştı da duymaz mı olmuştu? Burasını bizzat Hafız Ömer de anlayamamıştı. Bunun için yeni ve başka bir şey bulmak için düşünmeye başladı.³

Hikâye 2

Eğer ebedi uykusu mani olmasa idi Hafız Ömer kim bilir daha neler yapacaktı?

Ebedi uyku mu? Uyku Hafız hiç de öyle düşünmedi ve son sözleri:

“Ya Rabbi şükür, hele uyanabildim,” oldu.

*Fa.*⁴

Vakit, 14 Şubat 1931

3 Bu hikâyeye buradan itibaren başka bir bitiş tarzı da düşündüm. O da şu: “Uyku Hafız mahalle kahvesine çıktı. Peykeye oturdu, düşünmeye başladı. Muhallebici, Hafız Ömer’in gene ne bulacağını merakla bekliyorlardı. Herkes bir fikir ileri sürüyordu. Babasından mektep gündeliğini almaya gelen imanın oğlu Remzi: ‘Bekçiye tembih edin de sabahları uyandırın,’ dedi. Bu fikir o zamana kadar kimsenin aklına gelmemişti.”

4 Burada başta Fikret Adil imzası, sonda ise Fa. yazmaktadır.